Vári Attila

Az álmodozó

A vádként elhangzó kérdések miatt, szinte egyik percről a másikra aggastyán lett. Megvárta, hogy az ellenőrök kiszabadítsák a terepjárójukat a sínek fogságából, s aztán szinte vonszolva magát, ő is elindult. Ha tudott volna, hátra sem nézve rohant volna a sínek között.

A nyugdíjas iparvágányi karbantartó, a börtönviselt hajdani műegyetemi hallgató, akit szabadulása után csak kétkezi munkára vettek fel, aznap a tarvágáshoz vezető vasút zúzalékkő töltésén, bár alig bírta magát, legyalogolt a talpfákon, s a falusi állomási kocsmában vett egy üveges sört, kiült vele a közeli bútorgyár holtvágányának magas rámpájára, s ha nem szégyellte volna, elsírta volna magát.

– Hát vége – motyogta maga elé, s nézte, ahogy a pőre teherkocsikról legördülnek a lánctalpasok, a kanalas kotrók, talajgyaluk, s a vízerőmű gátjához szükséges munkagépek.

– Hát ezért vegzáltak az ellenőrök – gondolta.

Hónapokkal korábban már hallotta, hogy egy vállalkozó megszerezte a pályázati pénzeket, hiteleket sem kellett fölvegyen, hogy a völgyszorosban megépíthesse a duzzasztógátat.

A faluban mindenki a tervezett erőműről beszélt, de a pályamester nem vette komolyan, aztán egyszer csak arra figyelt fel, hogy geodéták ide-oda helyezik háromlábú eszközüket, s amíg meg nem tudta, hogy mit is csinálnak, azt hitte, hogy természetfilmesek dolgoznak, bár nevetségesen kicsinek látta az állványra szerelt készüléküket.

Nem hitte, hogy lesz valami a dologból, hogy engedélyezik az értelmetlen építkezést, mert az erdők kivágása után megváltozott a hajdan pisztrángos patakok vízhozama, korántsem voltak olyan kiszámíthatóak, mint a hegység érintetlenségének idején. Inkább időszakos vízfolyásnak lehetett nevezni azt, ami kifolyt a völgyszorosból, s nem hitte, hogy épeszű ember villanyerőművet tervezne a bizonytalanra, s erre még állami garanciát is biztosítanak azzal, hogy előre szerződnek a még meg sem termelt áramra.

Néha éppen csak csobogott a mederben a víz, de felhőszakadások, hirtelen jött hóolvadások után árvíz zúdult a völgytorokból a magasfelföld szántóira, rétjeire, iszappal fedve be még a falusi állomás mellé épült bútorgyár csarnokait is. És nemcsak a vízhozammal volt baj. A hegyek alatti laposokon időnként beszakadt a föld, víznyelők feneketlen

kútjait hagyva maga után, s emlékezett diákkorából arra, hogy valahol a világban, egy hasonló, mészkőre épített erőmű gátja átszakadt, de már a katasztrófa előtt sem termelt áramot, mert a víz nagy része a földalatti járatokon elszivárgott. Sejtette, hogy itt sem lehet más a feltáratlan barlangok sokasága miatt a tervezett vízerőmű sorsa.

A rámpa szélén ülve szavakat ismételgetett magában, félmondatokat. A fenyegetésnek is beillő számonkérés hordalékát.

– Kérem a cége papírjait – követelte az egyenruhás pénzügyőr. – Mindent, számlákat, ki és befizetési bizonylatokat.

– Nem látom az elsősegélyszekrényt, sem munkavédelmi sisakot – folytatta az egyik asszony.

– Ön jogosulatlanul, műszaki engedélyezés nélkül használta a vasúti pályatestet – harsogta a másik fiatalember.

– A latrina szabálytalan, átszivárog a patak vizébe – közölte a környezetvédelmi hivatal ellenőre, a szőke nő.

– Nincs tüzeléstechnikai jóváhagyása mészégető működtetésére.

– És hol vannak az áfás számlák a faluban eladott mészről?

Zuhogtak rá a fenyegetések. A helyszínen kiállított büntetésekre egy egész évi nyugdíja sem lett volna elég, hiába magyarázta, hogy nincs cége, hogy nem folytat iparszerű tevékenységet, mert meg sem hallgatták. És mindez akkor történt, aznap, amikor hajnalban becsomagolta a hátizsákba kevéske személyes holmiját, s indulni akart, bele a nagyvilágba, hiszen már az sem volt, ahová hazatérjen.

A félelem és tehetetlenség dühe kínozta azóta, hogy reggel meglátta a talpfákon pattogva közelítő terepjárót. Vészvillogóit, tetősínre szerelt vámfeliratos fényhasábját is használva, szirénázva bukdácsolt a fatelep felé. Ha rájuk gondolt, a düh, a tehetetlenség és az a félelemmel vegyes undor munkálkodott benne, amit először akkor érzett életében, amikor egyetemistaként, az ügyész szájából hallhatta a koholt vádakat.

– Ezek sem voltak különbek – gondolta, miközben belekortyolt az üvegbe, s talán a délelőtti meghurcoltatástól, biztosan nem az üvegnyi sörtől, valami olyan fejfájásos szédülést érzett, hogy nem is tudta pontosan felidézni a pénzügyőr százados, a vasútbiztonsági felügyelő, s a két hölgy, a munkavédelmis kövér, s a másik, a festett szőke hajú, sovány környezetellenőr fenyegetésnek is beillő szavait.

– Az, hogy mind a négyen ugyanabból a kocsiból szálltak ki, nem lehetett a véletlen műve – gondolta.

Sejtette, hogy a gátépítő cég tulajdonosa hívhatta ki őket, amiért egyetlen beszélgetésük alkalmával az merészelte mondani az ellen-

véleményt nem ismerő milliárdosnak, hogy ipartörténeti védelmet, műemléki besorolást érdemelne a hely. És kérni is fogj az illetékesektől.

– A pályatest, a kitérők váltórendszere, de még a mozdonyok, a fatüzelésű gőzszivattyú is tizenkilencedik-századvégiek, s ugyanolyan korú a gatternél a fűrészgép, amelyet egyetlen karral vízhajtásról az állógőzgép hajtókerekére átkötve lehetett üzemeltetni.

- Lehet, hogy magát nem érdekli, de ilyen egységes felszerelés sem a Kárpátokban, sem az Alpokban, talán sehol a világon nem maradt ennyi-re működőképesen egyben – mondta, amire a másik gúnyolódni kezdett.

– Persze, ezt Leonardo da Vinci csinálta a saját kezével, múzeumba való, maga csak tudja – mondta fensőbbségesen. – Az a mondás járja mifelénk, hogy suszter maradj a kaptafánál – bökte oda, jelezve, hogy nem tartja sem szakértőnek, sem pedig méltó vitatársnak a rongyos, elhanyagolt külsejű pályamestert.

Kezében a sörösüveggel, csak ült magába roskadva az elhanyagolt rámpa szélén. Késő délután volt, csípősen hideg szél sodorta arcába a bútorgyár faforgács hegyének fűrészporát. A távoli házak kéményei füstoszlopokat leheltek az égre, s a falu felett látni vélte azokat a koboldként táncoló füstpamacsokat, amelyeket legelőször akkor látott, első munkanapján, amikor a fakitermeléshez helyezte a munkaelosztó hivatal.

Felrémlett, hogy milyennek is látta akkor az iparvasút vágtéri állomását. Első megbízása az volt, hogy kiszabadítsa a víz-gém beszorult nyakát. A gémet, amelyet vízkutyának neveztek az idősebb favágók, s amelyet a rozsdától nem lehetett visszafordítani, hogy a gőzöst tápláló cső párhuzamosan álljon a sínekkel, mert abban a helyzetében, ahogy rámerevedve a mozdonyra, töltési állapotában megrekedt, beleakadt volna a füstöt pöfögő kéménybe.

Sűrű köd fedett mindent a földön, nem lehetett látni sem a síneket, sem pedig a telephez tartozó épületeket, s ahogy fölért a függőleges, embervastagságú csőhöz rögzített vaslétra tetejére, háromméteres magasságban kibukkant feje a völgybe megtelepedett vékony párarétegből, s olyasmit látott, ami mesei és hihetetlen volt számára. A fehér sivatag tetején felhő-félgömböket látott. Egyvonalban helyezkedtek el, olyanok voltak, mint a falusi házak frissen meszelt kenyérsütő kemencéi. Imbolyogtak, mintha tenger hullámzott volna alattuk. Ámultan nézte a lehetetlen jelenséget, s mert csupán a keskeny völgy alja állt ködbe dermedten, volt viszonyítási lehetősége. Sejtette, hogy a favágók barakkja mellett látja a ködkupolákat, aztán amikor a heti rendszerességgel végzett rutinmunka alkalmával már harmadjára észlelete a ködben felbukkanó lát-

ványt, rájött, hogy nincs szó varázslatról, természetfölötti jelenségről. A favágók, egész családok laktak az irdatlanul hosszú barakkban, a pricscsek sem egyszemélyesek voltak, de mégis volt magánéletük. A tűzrakó. Minden családnak, csoportnak külön-külön kőből rakott katlanféléje volt, s hajnalban azon főzték egész napra a tarisznyába való kemény puliszkát. A tűzrakó felszálló füstje, a meleg levegő emelte meg a tüzek fölött a tejfehér ködöt. Nem látszott a lehulló fakéreggel vastagon fedett, párával burkolt tér sem, csak távolabb a völgy fehér mészkőfogai, kakastaréj sziklái emelkedtek ki a sivárságból, mintha a Hétfejű Sárkány nyitott szája lenne, még képtelenebben meseivé téve a látványt.

Mégis, a magyarázható jelenség miatt gondolt először a mesefalura, amelynek megépítése nemcsak dédelgetett terve, de életcélja is lett.

Olyan sokáig érlelte a magára hagyott keskenyvágányú vasút közelébe megálmodott gyermekboldogító mesetelep tervét, hogy látta is a Hétmérföldes Csizma házát, Tündérszép Ilona kacsalábon forgó palotáját, a Hétfejű Sárkány barlangját, s a többi mesehős lakását, ahol majd nyaranta olvasótábori gyermekek fognak zsibongani, átélve a mesék csodáit abban a környezetben, amelyről azért ábrándozott, mert hitte, hogy emberi létre, s a mesék tanulságából származó erkölcsiségre nevelhetik a lakótelepek kulcsos-csellengőit.

Az évtizedekig tartó fakitermelés megszünése után, a hegy lábánál már sarjerdő jelezte, hogy a természet kezdi visszafoglalni a lekopasztított völgyeket. Málnavész és szedresek, törpenyír és galagonya, kökény, vadrózsa tenyészett a széleken, de a sarjadékban fejlődő lombkoronák alatt már látni lehetett, hogy az avarrétegen milyenfajta árnyéktűrő növények élnek majd. Olyan cserjék, amelyek az ős-bükkös korában is jól érezték magukat a lombok szőtte félhomályban.

Amikor nagy nehezen meggyőzte a visszaszolgáltatás után a tarra vágott, hajdan közbirtokossági erdő tulajdonosait, hogy ne szedjék fel az iparvasút sínjeit, ne adják el ócskavasként a maradék két gőzmozdonyt, sem a használható rönkszállító vagonokat, tudta, hogy nagy munka előtt áll, ha életre akar kelteni mindent, amit megálmodott.

Arra számított, hogy az állami erdőgazdaság fejetlen kivonulásával, a nehéz traktorok, fatörzseket emelő lánctalpas rakódó gépek okozta rombolás nyomát el lehet tűntetni, ki lehet javítani a töltésbe nyomott síneket, s mert nem is egyszer fűtötte fel, mozdította ki a fűtőházból, mint mindenhez értő karbantartó lakatos, víz- és villanyszerelő a mozdonyokat, tudta, hogy azokat újra mozgásra bírhatja majd, ha arra kerül mesefalújában a sor.

Amíg a keskenyvágányú sínpálya javításán dolgozott, lelki szemeivel már látta is a pöfögő, személyvagonokat húzó mozdonyait. Úgy öt kilométernyire, a szélesvágányú szárnyvasút állomásán, egy mellékvágányra tolva rozsdásodtak azok a személyszállító kocsik, szám szerint hat másodosztályú vagon, amelyeket évekkel korábban még az állami vállalat vezérigazgatója szerzett, akit ő, az egyszerű mindenes győzött meg arról, hogy menteni kell, ami még menthető. Most a bútorgyári rámpáról látta őket. Rozsdamarta kocsik tetejéről a lefolyó víz vörösessárga absztrakt rajzolatokkal töltötte meg az ablakokat, s a gyomos töltés éppen csak annyira tükröződött bennük, hogy zöldje miatt olyan legyen, mintha álcázó hálót terítettek volna a kocsikra.

Minden hónapban adott magának egy szabadnapot. De ez a nap, amelyen meglátogatták az ellenőrök, nem a munka szüneteltetésének a napja lett volna. Ezen a hétvégen, amikor felvette a hátizsákját, már nemcsak azért ment volna, amiért máskor, hogy a falusi boltban beszerezhesse a havi élelmiszer szükségletét. Végleges elmenésre készült. Eloldalogni, mint egy kivert kutya, a megavalósíthatatlanná vált terveivel.

Éppen akkor, amikor lélekben búcsúzkodott attól a majd' másfél évtizedtől, amelyet értelmetlenné tett munkájával töltött, s már végleg el akart menni, befejezve a fölöslegessé váló tervezgetést, előbb csak meghallotta, aztán meglátta a vasúti töltésen bukdácsoló terepjárót. Még egészen messze, a völgytoroknál járt, s a pályamester tudta, hogy nem jelenthet jót a szirénázva közelítő váratlan vendég.

Nem sokan tették meg a szinte járhatatlan utat, Néha málnázó, gombászó asszonyok jöttek fel a legközelebbi faluból, de autót nem látott soha. A telephez, még a vágtér működtetése alatt sem szoktak autóval jönni az erdőgazdaság emberei. Az asszonyoknak, mert más lehetőség nem volt, a keskenyvágány sűrűn rakott talpfáin kellett járniuk, az egymástól néhány centire lefektetett olajkátránnyal telített gerendákon, kényelmetlenül, olyan esetlenül tipegve, mintha valami különös törzsi táncot jártak volna.

Nem városi terepjáró volt az, ami dacolva a lehetetlennel, araszolgatva közeledett, hanem valódi, olyan nagykerekű, magas alvázú autó, mint amilyent a hadsereg használt valaha.

Biztos volt abban, hogy a váltónál elakadnak, ott ahol a vizesgém állt, az az embernél magasabb derékszögű cső, amelyen keresztül ellátták a gőzmozdonyokat. Betonmedence mellett állt a gém, előtte, a hegy felöli oldalon, ahol még csordogált valamennyi víz a patakmederben, néhány kőgát fogta fel a hordalékot, így tiszta ivóvízzel láthatták el a szivattyút, s a sínek alatt két talpfányi szélességű betonozott áteresz

biztosította a túlfolyást. Tudta, hogy csak addig jöhet a terepjáró, s szerencséjük lesz, ha idejében észreveszik a méter mély, s ugyanolyan széles akadályt, mert ha belebillennek az első kerekek, onnan még az isten sem szedi ki egykönnyen őket.

Megálltak, s a kocsiból egy pénzügyőr egyenruhás férfi, egy civil és két nő kászálódott ki. A cementezett árkot vizsgálgatták, próbálták felmérni, hogy a töltés és a patak közti szűk területen hogyan lehetne visszafordulni, aztán otthagyták a járművet és gyalog közelítettek a pályamesterhez.

És ez éppen azon a napon történt, amikor búcsúzott, amikor már befejezettnek tekintette a húsz méter hosszú, másfél méteres kőfalat, amelyet azért kellett megépítsen közel ötévnyi munka árán, hogy a szurdok előtti sziklás résznél megvédje a pályát a felhőszakadások sárlavináitól. Egy évig, az utolsó hónapokban úgy gürcölt, hogy közben reménykedett, hogy nem kerül víz alá mindaz, amiért annyit dolgozott. Csökönyösen, a gyermekfalu fontosságában, a magához térő környezet szépségének megmentő erejében bízva rakosgatta egymásra az embert próbáló hatalmas szikladarabokat.

Nem akart a kudarcra gondolni, de mégis szomorú volt, és tehetetlennek érezte magát. Úgy hurcolta a búcsú napján is a fölöslegesség érzésétől szürkére váltott arcán a fojtogató magányt, mintha arra ítélték volna, hogy vágyak és álmok, jövőkép és hit nélkül cipelje örökkön örökké, maradék életének ezt a letéphetetlen és lazíthatatlan maszkját. De azért, az utolsó napig, mint egy megszállott, építette tovább a kőfalat.

Alig egy hete még tetterős férfinek érezte magát, túl a hetvenen nem volt rajta egyetlen grammnyi felesleges súly sem. Csupa izom volt, felkarján és vállán látszott a nehéz fizikai munka nyoma, s a tenyere úgy nézett ki, akár egy szállítószalag repedezett gumija, mert vastag bőrén nem maradtak finom vonalak, csak aszfaltszínű redők és repedések.

Egy forgóvillás rönkszállító vasúti kocsi elé fogta az egyetlen lovat, azzal szállította a nagyállomásról a cementet, mindig csak annyit, amennyire pénze volt. De így is mindene ráment, hogy a mederből, a sziklaperemből kiszedett kövekből megépíthesse saját védőgátját, s bár hallott valamit, hogy most éppen a törpe vízerőművek, szélturbina és napkollektor-parkok telepítését támogatják, azt hitte, hogy nem lesz belőle semmi, mert épeszű ember nem tervez duzzasztógátat a szinte víztelenül maradt szurdokba.

Rakhatta volna egymásra válogatás nélkül a köveket, de álmaihoz nem talált volna a szedett-vedett kőfal. Vasrúdból készítette a pajszert, a feszítővasat, s a fűtőházi szerszámok között talált csákányfejből csinálta a vésőt. Azokkal fejtette és darabolta, egyengette a mészkövet, s az

emberfeletti, számára ismeretlen fortélyokat követelő munka megviselte. Még nem tudta a kezdetekben azt, amit minden kőfaragó, hogy a köveknek is van szálirányuk, s a láthatatlan rétegek mentén könnyebben lehet darabokat hasítani. Eleinte minden este borogatnia kellett vérző tenyerét, de lassanként cipőtalpvastag lett a bőre, s ahogy embermagasra nőtt a fal, inkább csak az állványra való fel és lemászás miatt érezte, hogy eljárt fölötte az idő. Azt szerette volna, s a fal közepén azért épített ki egy egyszemélyes boltozatos fülkét, hogy majd megépíti a sínek túloldalán a fal társát, aztán idővel ívesen befedi, hogy az olvasótáborba érkező gyermekek ennek az alagútnak a végében, mintha látcsőbe néznének, úgy pillanthassák meg a mesefalut.

Tíz, tizenkét órát dolgozott naponta. A forgóvillás teherkocsi elé fogott, az állami vállalat örökségeként magára hagyott pókos lábú lóval hordta, szinte zsákonként a cementet, s amikor kimúlt az állat, fel kellett fedezze, amit évezredek óta tudott az emberiség. Meszet égetett. Arra is magától jött rá, hogy csak abból a kőből lesz mész, ami nem keveredett agyaggal, s az első sikeres égetés után már nem maltert használt, hanem oltatlan mészbe rakta a köveket, s amikor kész volt a fal egy-egy rétege, vízzel öntötte le. Az a habzó, sistergő hang, amit a könnyen málló kiégett mészdarabok az oltás, a víz felvétele közben hallattak, s a keletkező gőz azt jelentette számára, hogy az örökkévalóságnak épülő gát fala újabb magasságot ért el.

Már a munkahelye megszűnése előtti hetekben nyugdíjba mehetett, éppen a furcsa felszámolás napjaiban kapta meg az értesítést, de attól, amekkora összegre számíthatott, nem lett gazdagabb, csak annyit költhetett magára, hogy éppen ne éhezzen, hogy bírja a munkát, s kicsi pénzének többi része vasutasoktól szerzett sínszegekre, szerszámok pótlására, cementre ment el. Nem ivott, nem cigarettázott, s már az sem érdekelte, hogy toprongyos kinézetű lett. Csak egyetlen dolgot nem tudott elhagyni. Minden reggel, szíjon kifent borotvakésével kaparta le arcáról a sörtét, s esténként derékig megmosakodott.

Tizenhat évig dolgozott, de inkább robotolt azért, hogy majd egyszer a kisvasút melletti tisztáson elkezdje fölépíteni álmait, a mesefalut. Egyedül, megszállottan végzett mindent, s mert úgy érezte, hogy ez lesz majd életének igazi értelme, csökönyösen, szinte apátiára hasonlító közönnyel vette tudomásul, hogy elfogyott az otthoni háttere. Amíg ő távol volt, holdkóros álmait kergetve, akár élete első és utolsó munkahelye, szétesett a családja is.

Nem akart beletörődni a sikertelenségbe, még úgy sem, hogy mindenki bolondnak tartotta. Azok sem hittek már benne, akik eleinte

azt remélték, hogy hasznuk lehet a munkájából. Teljesen egyedül kezdte el az iparvasút, s a hozzá tartozó létesítmények rendbe hozását, s bár egyik nyáron segített neki néhány egyetemista, akik éppen arra kirándultak, s akiknek megengedte, hogy csillagtúrájuk alaptábora itt legyen, hogy a helyrehozott barakkban aludjanak, de mindvégig egyedül végezte másfél évtizede azt a munkát, amihez legalább fél tucat emberre lett volna szüksége.

Kora tavasztól késő őszig dolgozott, olvadástól az első komoly havazásokig, s csak ő tudta, hogy olyan távol áll a munka befejezésétől, mintha el sem kezdte volna az újjáépítést.

Amíg még volt kitermelni való fa a havas alján, a tulajdonos állami cég, ha nem is sokat, de áldozott arra, hogy a keskenyvágányú vasút működjön. Nem érte volna meg, hogy utat építsenek, s teherautókkal szállítsák a fát. Ahhoz az útszakasz felén ki kellett volna robbantani a sziklákat, hogy elférjenek a sokkerekes tehervontatók, s olyan sok hidat, átereszt kellett volna, hogy építsenek, hogy az jócskán lefölözte volna a várható hasznot.

A hegy szoknyáján még vegyes erdők voltak valaha, gyertyánnal kevert tölgyesek, de fent a meredélyeken már az évszázados bükkösök jelentették a kitermelni való gazdagságot. Hatalmas fák voltak valaha a Páfrányosnak nevezett területen. Akkorák, hogy egy-egy szétdarabolt törzs, amelyet többnyire négybe vágtak, hat-hétméteres hosszával, s iszonyatos súlyával éppen csak szállítható volt, elérte minden rakomány a vonal és a forgóvillás teherkocsik terhelhetőségének felső határát.

Az állami vállalat úgy szűnt meg, hogy nem volt átadás, átvétel. Vad-felszámolás volt, de inkább egyik napról a másikra történő hirtelen felhagyása a munkának. Valakik, talán nem is az állami vállalat emberei, éjt nappá téve szállították el a több száz köbméter kitermelt, hegyről lehordott bükkfát, elvitték a mozgásképes nehézgépeket, de semmi mással nem törődtek. Idegenek voltak, talán tolvajok. Mintha nem is létezett volna soha az állami cég, mindenüket ott hagyták, s csak eltűntek. A mozdonyszínben, amelynek fala mellett keresztlécekkel szellőztetve egymásra halmozva álltak a gyertyándeszkák rakásai, amiből a vagonok fékbetétje készült valaha. És ott sorakoztak elhagyottan a kenőolajos hordók, vonatlámpák, fékező saruk, az óriásfák vágás előtti legallyazásához szükséges hevederek, sodronykötegek, mászókampók, s az irodában is ott maradt az örökre elnémult telefon. Az a tonnányi papír sem kellett láthatóan nekik, ami sok évtized alatt gyülemlett fel. Számlatömbök, pecsételők maradtak, mert lényegében nem is volt soha valódi felszámolás.

A rendszerváltással, az állami erdőgazdaság megszűnésével, akkor, amikor a közeli falu közbirtokossága visszakapta a tarvágással szinte lekopaszított hegyeket, rá kellett jöjjenek, hogy nem éri meg kivágni a még lábon maradt, többnyire tanúfákat, s kapóra jött a hajdani karbantartópályamester ajánlata, aki azt állította, hogy lesz még élete a kisvasútnak, a jövő század a turizmus százada lesz. Amíg még volt mit kitermelnie az állami erdészetnek, vizesvályúk csúszdáin, sodronypályákon szállították az irdatlan rönköket az iparvasúti rámpához, arra a majdnem sík területre, ahol az állomás, a mozdonyszín, s az ukrán határról szerződtetett avasi favágók barakkjai álltak. Mindent otthagytak, nemcsak a síneket, mozdonyokat, de a javításokhoz szükséges özönvíz előtti szerszámokat is. Tervei voltak a kötélpályával is. Az első évben még működőképes állapotba lehetett volna hozni a fatelepet. Ha lett volna elég víz a duzzasztáshoz, ismét járhatott volna a fűrészmalom, a gatter, amelynek keretfűrésze szinte arra várt, hogy valaki felnyissa a gát csatornáján a vízi kerékhez vezető zsilip-kaput, s fájdalmas sikoltásra emlékeztető hang kíséretében vághassa a deszkát.

De nem volt víz.

Az erdő eltűnésével megcsappant a vízhozamuk azoknak a csermelyeknek, vízereknek, amelyek patakká egyesülve valaha malmokat hajtottak még a felföld falvaiban is. Időszakos áradások, nyári zivatarok tavaszi olvadások vizei vitték magukkal a fakitermelés hordalékát, s a hegyekből a termőtalajt is.

Idáig hozták, a bútorgyár rámpájáig.

A fatörzsből kimélyített bödön-kutat látta maga előtt, pedig a semmibe révedt. Azt az egyetlen tiszta vizű forrást látta, ahogy lassan, súlytalanul áramlik benne, mintha forrna a víz. Szomjasabb lett, mint amilyennek a hosszú, kínlódva megtett gyaloglás után érezte magát. Zsebéből összekotorta maradék pénzét, vett még egy sört, s még ott a söntésnél állva felhajtott egy vizespohár vegyes pálinkát is. Nem emlékezett, hogy hol hagyta a hátizsákját, s úgy indult el a semmibe, hogy az üveggel hadonászva magyarázta, hogy az ipartörténet egyik ép emlékét akarják eltüntetni.

Úgy érezte, mintha a megálmodott alagútban lenne, sötétnek, hűvösnek érezte a világot.

Furcsának tűnt, de talán fel sem fogta, hogy csak éppen tipeg, hol a talpfákra, hol pedig a kőzúzalékra lépve, s hogy nem a keskenyvágány sínjei között lépeget. Imbolygott körülötte minden, s homályosan, de látta az alagút végén az Észak Király soktornyú várát, ahonnan a legkisebb fiú megszökteti az Aranyhajú Királykisasszonyt.

Életmeséje része lehetett az a kétségbeesett vonatfütty is, talán a gatter sárkányvisítása, amit hallhatott volna, ha élete első és utolsó részegségében még figyelni tudott volna a külvilág hangjaira is.

Megjelent: Székelyföld, 2020. október